

**U Z N E S E N I E**

*Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa J. J., bytom S., v konaní o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia o vecnej príslušnosti podľa § 104a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7 Cudz 1/2012 a (pôvodne) na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5 E cud 1/2012 takto*

**r o z h o d o l :**

*Na prejednanie veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7 Cudz 1/2012 a (pôvodne) na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5 E cud 1/2012 je vecne príslušný **Okresný súd Bardejov**.*

**O d ô v o d n e n i e**

*Návrhom podaným na Okresný súd Bardejov sa navrhovateľ domáhal uznania právoplatného a vykonateľného rozsudku Obvodného súdu pre Prahu 10 zo 17. februára 2005, sp. zn. 4 T 139/2004 na území Slovenskej republiky, ktorým (okrem iného) bola P. K. uložená povinnosť nahradiť poškodenému (navrhovateľovi) škodu v sume 1 405 924 Kč v lehote podmieneného odsúdenia.*

*Okresný súd Bardejov predmetnú vec postúpil Krajskému súde v Prešove ako súdu vecne príslušnému (§ 104a ods. 2 O.s.p.) v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 183/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii.*

*Krajský súd v Prešove s postúpením veci nesúhlasil (§ 104a ods. 3 O.s.p.). Poukázal na ustanovenie § 39 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „nariadenie rady“), ako aj na jeho Prílohu č. II, v zmysle ktorého je*

v Slovenskej republike príslušným orgánom na podanie návrhu podľa § 39 okresný súd. Poukázal tiež na článok 1 ods. 1 písm. ii/ rámcového rozhodnutia Rady 2005/214/SVV z 24. februára 2005 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na peňažné sankcie (ďalej len „rámcové rozhodnutie“), podľa ktorého „peňažná sankcia“ znamená povinnosť zaplatiť náhradu uloženú v tom istom rozhodnutí v prospech obetí, ak obeť nemôže byť stranou v občianskom konaní a súd koná v rámci výkonu svojej trestnej právomoci. Vyslovil názor, že náhrada škody priznaná v trestnom konaní nie je peňažnou sankciou podľa článku 1 ods. b/, písm. ii/ tohto rámcového rozhodnutia.

Konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia (§ 11 ods. 1 O.s.p.). Na konanie v prvom stupni sú zásadne (vecne) príslušné okresné sudy (§ 9 ods. 1 O.s.p.).

V predmetnej veci ide o uznanie cudzieho rozhodnutia (rozsudku Obvodného súdu pre Prahu 10), ktoré je vyššie citované a ktoré bolo vydané v trestnom konaní a ktorým bolo rozhodnuté (okrem iného) aj o náhrade škody spôsobenej trestným činom, za ktorý bol obžalovaný (občan Slovenskej republiky bývajúcí v Bardejove) uznaný vinným z trestného činu podvodu (§ 250 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona).

Je pravdou že v Slovenskej republike existuje **zákon č. 183/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii**. Ako je zrejmé z ustanovenia § 1 citovaného zákona, jeho **predmetom** je **úprava postupu** orgánov Slovenskej republiky pri **a)** uznávaní a výkone rozhodnutia ukladajúceho peňažnú sankciu vydaného súdom alebo iným príslušným orgánom členského štátu Európskej únie (ďalej len "členský štát") a **b)** odovzdaní rozhodnutia o peňažnej sankcii vydaného súdom v trestnom konaní na jeho uznanie a výkon v inom členskom štáte. V ustanovení § 2 tohto zákona sú vymedzené **základné pojmy**, pričom pod **peňažnou sankciou** treba rozumieť povinnosť uloženú rozhodnutím o peňažnej sankcii (okrem iného) zaplatiť náhradu škody priznanú poškodenému voči odsúdenému v trestnom konaní (§ 2 písm. b/, bod 3). **Príslušnosť súdu** rieši tento zákon v ustanovení § 9

ods. 2, podľa ktorého na konanie o uznaní a výkone rozhodnutia o peňažnej sankcii, ktoré vydal súd štátu pôvodu, je príslušný **krajský súd, v ktorého obvode má povinný bydlisko alebo sídlo**. Ak povinný nemá na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sídlo, je na konanie príslušný Krajský súd v Bratislave (§ 9 ods. 2 zák. č. 183/2011 Z.z.). Z vymedzenia **základných pojmov** na účely citovaného zákona je zrejmé, že peňažnou sankciou je (okrem iného) aj povinnosť nahradiť škodu priznanú poškodenému voči odsúdenému v trestnom konaní (§ 2 písm. b/ bod 3 citovaného zákona).

Nemožno však prehliadnúť, že popri vyššie uvedenej právnej úprave v Slovenskej republike (zák. č. 183/2011 Z.z.) existuje aj **Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (ďalej len "nariadenie")**. Podľa článku 1 bodu 1. toto nariadenie **sa vzťahuje na veci občianske a obchodné** bez ohľadu na druh súdu. Nevzťahuje sa najmä na veci daňové, colné a správne. Podľa bodu 2. toto **nariadenie sa nevzťahuje** na : **a)** veci osobného stavu, spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a právnym úkonom, majetkové práva plynúce z manželských vzťahov a dedenia, vrátane dedenia zo závetu; **b)** konkurzy, vyrovnania a podobné konania; **c)** sociálne zabezpečenie; **d)** rozhodcovské konanie.

Toto nariadenie predstavuje základný kameň európskeho medzinárodného práva procesného. Jeho cieľom je zjednotiť pravidlá medzinárodnej príslušnosti pre súdy členských štátov a zabránenie rozmnoženia potenciálnych medzinárodných súdnych príslušností v jednom spore s rovnakým skutkovým i právnym základom a posilnenie právnej ochrany osôb v spoločenstve tým, že žalobcovi sa umožní ľahšia orientácia v identifikácii súdu, na ktorý sa má obrátiť so svojou žalobou, resp. príslušným návrhom a žalovanému sa zase umožní rozumne predpokladať, na ktorom súde by mohol byť žalovaný (rozsudok ESD vo veci Jackie Farrell proti Jamesi Longovi, C-295/95, a rozsudok ESD vo veci Fonderie Officine Meccaniche Tacconi SpA proti Heinrich Wagner Sinto Maschinenfabrik GmbH (HWS), [C-334/00](#)).

Ďalším cieľom nariadenia je zjednodušenie formality pre uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí vydaných súdmi členských štátov. **Nariadenie je priamo aplikovateľné a má aplikačnú prednosť pred národným právom**. Je možné aplikovať ho v sporoch s medzinárodným prvkom, t. j. v tých, v ktorých vyvstane (s ohľadom na bydlisko alebo štátnu príslušnosť účastníkov, skutkové okolnosti sporu alebo predmet sporu) otázka medzinárodnej príslušnosti procesného súdu. Prednostná aplikácia citovaného nariadenia je v súlade aj s **článkom 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky**, podľa ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Z hľadiska vecnej príslušnosti nariadenia je dôležité uviesť, že jeho **vecná príslušnosť je obmedzená na občianske a obchodné veci, teda také, v ktorých nevystupuje osoba verejného práva v rámci výkonu svojich verejnoprávných právomocí s výnimkami uvedenými v článku 1 ods. 2**. Vecná príslušnosť nariadenia sa vzťahuje na veci súkromnoprávnej povahy (s výnimkami uvedenými v odseku 2) zatiaľ čo veci verejnoprávne sú z neho vylúčené.

So zreteľom na vyššie uvedené možno konštatovať, že v predmetnej veci sa treba najskôr zaoberať **právnou povahou nároku poškodeného priznaného v adhéznom konaní a zodpovedať otázku, či tento nárok má povahu veci občianskoprávnej**. V tomto smere treba prihliadnuť aj na judikatúru ESD, ktorý sa zaoberal výkladom pojmu občianska a obchodná vec v rozhodnutí vo veci Eirini Lechouritou a ďalší proti Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias, C-292/05, kde uviedol: ... s cieľom zabezpečiť v rámci možností rovnosť a jednotu práv a povinností vyplývajúcich z Bruselskej zmluvy pre zmluvné štáty a zúčastnené osoby je nutné nevykladať podmienky uvedeného ustanovenia ako samotný odkaz na vnútroštátne právo jedného alebo druhého dotknutého štátu. Z ustálenej judikatury Súdného dvora vyplýva, že **pojem „veci občianskej a obchodnej“ musí byť považovaný za autonómny pojem, ktorý treba vykladať s odkazom jednak na ciele a systém**

uvedenej zmluvy, a jednak na všeobecné zásady vyvozené zo všetkých vnútroštátnych právnych poriadkov. ... V citovanom rozhodnutí ESD zdôraznil nutnosť autonómnej definície pojmov použitých v nariadení a nadviazal na svoje predošlé rozhodnutia, v ktorých sa vymezením pojmu občianskej a obchodnej veci zaoberal (porov. tiež rozsudok ESD vo veci Meletis Apostolides proti Davidu Charlesi Oramsovi, Linde Elizabeth Orams, C-420/07).

V ďalšej veci (Volker Sonntag proti Hansovi Waidmannovi, Elisabeth Waidmann a Stefanovi Waidmann C-172/91) sa ESD zaoberal otázkou vecnej príslušnosti Bruselskej zmluvy z hľadiska uznania a výkonu rozhodnutia, v ktorej bol obžalovaný (Sonntag) uznaný vinným z trestného činu nedbanlivostného zabitia a bola mu uložená povinnosť odškodniť pozostalých sumou 20 000 000 talianskych lír (práve táto povinnosť bola predmetom uznania a výkonu v Nemecku). V tejto veci EDS zaujal názor, že žaloba o odškodnenie vznesená na hlavnom pojednávaní proti učiteľovi štátnej školy osobami, ktoré sa domáhajú uznania a výkonu súdneho rozhodnutia spadá pod pojem "občianske a obchodné veci" v zmysle článku I Zmluvy...dostupnosť poistenia je nerozhodná, lebo **základom je civilná žaloba**, t. j. žaloba zo zodpovednosti z deliktu alebo z quasideliktu, ktorú nemôže existencia verejného poistenia ovplyvniť. V tejto veci EDS tiež potvrdil, že pre vecnú pôsobnosť Bruselskej zmluvy **nie je rozhodujúce, že rozhodnutie bolo vydané trestným súdom, ak ide o občianskoprávny nárok.**

**Najvyšší súd dospel k záveru, že aj v predmetnej veci treba vychádzať z toho, že nárok na náhradu škody, o ktorom bolo rozhodnuté v trestnom konaní má občianskoprávnu povahu. So zreteľom na túto povahu nároku o uznanie a výkon ktorého ide v predmetnej veci, treba pri určení vecnej príslušnosti súdu vychádzať z vyššie citovaného nariadenia; jeho Príloha č. II celkom jednoznačne uvádza, že súdom príslušným na podanie návrhu podľa článku 39 nariadenia je v Slovenskej republike "okresný súd" (v predmetnej veci je ním Okresný súd Bardejov).**

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia.

*Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.*

***P o u č e n i e :** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.*

***V Bratislave 26. novembra 2012***

***JUDr. Daniela Švecová, v.r.**  
**predsedníčka senátu***

*Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová*